

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

26. évfolyam - 4 szám

2018. augusztus hó

A TARTALOMBÓL

Beszámoló az ICOMOS/TICCIH szakbizottság szakmai találkozójáról - Ózd

Beszámoló az Europa Nostra párizsi üléséről, Berliini Felhívás

ICOMOS Európai elnökök találkozója - Helsinki

Tagdíjbefizetés 2019

Búcsúzunk.....

Elhunyt Kovács Eszter régész

Programok – 2018 szeptember

Tájékoztató az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság rendkívüli ügyeiről, feladatairól

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület egyik szakmai feladata a nemzetközi követelményeknek megfelelő műemlékvédelmi elvek megismertetése. Az ország megítélésére is hatással van, hogy miként védjük értékeinket. Ez fokozottan érvényes világörökségi területeink esetében. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság mindig fontosnak tartotta, hogy hangot adjon véleményének pozitív és negatív esetekben egyaránt. A kedvező helyreállítások példaként való bemutatása lényegesen kisebb figyelmet kap, mint a műemlékeinket veszélyeztető jelenségekre vonatkozó fegyelmfelhívás.

A Híradó lehetőségeit kihasználva három olyan ügyről kell a tagságot tájékoztatni, ahol a budapesti világörökségi terület kerülhet veszélybe.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság már korábban is nyilatkozatban hívta fel a toronyház építés veszélyeire a figyelmet (2006., majd CIVVIH (Történelmi Települések Nemzetközi Tudományos Szakbizottsága) állásfoglalás született Budapest magasházépítési terveinek veszélyeivel kapcsolatban (2017). Építészeti minőséget, városépítészeti szükségességet nem vizsgálva, műemlékvédelmi szempontból nem épülhet olyan magasház, ami látványával megbontja a világörökségi terület megjelenését. A hirtelen újra jelentkező érthetetlen toronyházépítési láz azt mutatja, hogy állásponturnk nyilatkozatban történt közzététele nem eléggé hívta fel az ügy veszélyeire a figyelmet. Az érthetetlen új magasház-építési törekvés miatt így az engedélyezési eljárásba voltunk kénytelenek ügyfélként bejelentkezni a MOL székház és az angyalföldi TWIST torony esetében. A Paulay Ede utcában a világörökségi magterületen 19. századi épület bontását tervezik, ami szintén nem kedvez az értékvédelemnek.

Tájékoztató az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság ügyfélstátuszi kérelmeiről és azok eredményéről:

1. MOL torony: A kerület elismerte az ICOMOS érintettségét, mert a tervezett épület látszik a világörökségi területről. A bíróság az ICOMOS keresetét elutasította. Arra hivatkozott, hogy az ügyfélstátusz kihirdetését követően, de még annak jogerőre emelkedése előtt kellett volna kérni a döntés elhalasztását, mert időközben letelt a korábban kiadott építési engedélyben rögzített fellebbezési határidő. Ezt a döntést - az ügy érdemi elbírálását napirendre sem véve - a másodfokú bíróság is helyben hagyta.

2. Az angyalföldi TWIST torony a Budai Várból egy tengelybe esik a Parlament látványával. Az ügyfélstátuszi kérelmet a kerület elutasította, arra hivatkozva, hogy az ügyben az ICOMOS érintettsége nem igazolható. A dokumentáció szerint a világörökségi helyszínre nincs hatással a tervezett magasház látványa. A fellebbezésre a másodfok az elsőfokú végzést hagyta jóvá.

3. A Paulay Ede utcában lebontani tervezett historikus épület engedélyezési eljárása vonatkozásában az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságot ügyfélnek fogadták be. A beruházó felkereste az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságot egyeztetésre. Az ajánlásokat megfontolva új tervben vizsgálja meg a műemlékvédelmi szempontokat. Az eredmény nem ismert.

A vezetőség véleménye szerint az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a világörökségi helyszín védelme érdekében elment lehetőségei határáig és kellő megalapozottsággal felhívta a figyelmet arra, hogy ezek a folyamatban lévő építési ügyek világörökségi helyszínünket súlyosan veszélyeztetik.

Nagy Gergely

Szakmai beszámoló

Az ipari örökség megőrzése Magyarországon: Ózd

Szakmai találkozó – workshop – 2018 április 24.

A két vezető nemzetközi örökségvédelmi szervezet, az International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) és a The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH) közös magyar nemzeti bizottságaként működő ICOMOS/TICCIH Ipari Örökség Szakbizottság **Az ipari örökség megőrzése Magyarországon: Ózd** címmel rendezett szakmai találkozót (workshop-ot) 2018. április 24-én az NKA Örökségvédelem Kollégiuma támogatásával. A szakmai találkozóra a Szakbizottság – a pályázatban is leírt – távlati célkitűzéseinek megfelelően került sor, miszerint a Bizottság a 2014. évi konferencia pozitív tapasztalataira alapozva 2015-től éves rendszerességgel megrendezésre kerülő konferenciák és egyéb rendezvények sorával kívánja a munkáját folytatni. A szakmai találkozót Ózdon, a pályázatban megjelölt helyszíneken rendeztük meg.

A szakmai találkozó célkitűzései és programja a pályázatban megfogalmazottak szerint, változatlanul magas szakmai színvonalon és sikeresen valósult meg. Minthogy a Szakbizottság célja nemcsak a közfigyelem általános felkeltése az ipari örökség értékei iránt, hanem egyes ipari emlékek megmentésének és hasznosításának az elősegítése is, ezért választottuk ebben az évben rendezvényünk témájául a dezindusztrializáció által leginkább sújtott városunk, **Ózd ipari örökségét**. Az ózdi ipari emlékek tényleges megőrzése érdekében ezúttal korábbi rendezvényeinkhez viszonyítva módszertani újítással élünk, azaz az elméleti jellegű konferencia helyett közelebb kívántunk kerülni a gyakorlati problémák feltárásához. Ennek értelmében a program első részében a résztvevők bejárták Ózd kiemelkedő - már hasznosított és még hasznosításra váró - ipari örökségi helyszíneit, ahol az adott helyszín avatott szakértői tartottak kiselőadást és válaszoltak a helyben felvetődő kérdésekre. Majd a délután folyamán kerekasztal-beszélgetést szerveztünk, hogy a résztvevők, a szakértők és a kiválasztott ipari örökségi helyszínek megmentésében és lehetséges újrahasznosításában érdekelt felek számára széles szakmai és társadalmi fórumot teremtsünk.

A szakmai találkozón elhangzott előadások a multidiszciplinaritás elvén alapultak. Négy helyszínen összesen öt előadásra került sor a történettudomány, az építészettudomány, a műemlékvédelem és a muzeológia szempontjainak érvényesítésével.

Az első helyszínen, az Ózdi Muzeális Gyűjteményben és Gyártörténeti Emlékparkban Kelemen Kristóf muzeológus az ózdi múzeum múltját, jelenét és jövőbeli terveit ismertette.

Második helyszínünkön, a Nemzeti Filmtörténeti Élménypark és a Digitális Erőmű épületeiben Csontos Györgyi építész beszélt Ózd ipari építészetéről és az egykori Ózdi Kohászati Üzemek épületei rekonstrukciójának munkálatairól, mint vezető tervező.

Majd Nagy Péter történész a közelmúltban megjelent kiváló kötete alapján az ózdi gyári társadalom fő jellemzőit foglalta össze a 19. és a 20. században az Újtelep kolónián tett bejárás során.

Végül a negyedik helyszínen, az egykori Olvasó Egylet épületében – amely ma a Városi Művelődési Központ része – Somorjay Sélysette művészettörténész a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal egykori Ózd-projektjéről, Németh Györgyi történész pedig Ózd és a borsodi iparvidék ipari kulturális örökségéről tartott előadást. Mindezeket követően a kerekasztal-beszélgetés szerencsésen rávilágított arra, hogy mind Ózd város önkormányzata, mind a helyi lakosság egyre nagyobb figyelmet fordít ipari öröksége megmentésére ellentétben a régió más ipari városaival.

A workshop a korábbi konferenciákhoz és tanulmányutakhoz hasonlóan változatlanul széles szakmai érdeklődést keltett, többen visszatérő résztvevői rendezvényeinknek. A Jelenléti ív szerint azonban ezúttal a szokásosnál valamivel kevesebb volt a jelenlévők száma, ami minden bizonnyal a benyújtott pályázat eredményhirdetése és a rendezvény időpontja között a szervezés számára rendelkezésre álló rövid időintervallumnak tudható be.

A szakmai találkozó résztvevőin túl azonban a rendezvény jóhíre és az elhangzottak a média közvetítésével tágabb hallgatósághoz is eljutottak Magyarországon és külföldön. Az ózdi helyi lap és a televízió több riportot és interjút tett közzé a workshopról, az előadásokról pedig az NKA Örökségvédelem Kollégiumának támogatását felhasználva videót is készítettünk, amit rövidesen elérhetővé teszünk interneten. Mindezek alapján megalapozottan állítható, hogy a rendezvény teljes mértékben elérte a célját.

Dr. Németh Györgyi,
a ICOMOS/TICCIH Ipari Örökség Szakbizottság
elnöke

Arnóth Ádám:

Beszámoló az Europa Nostra párizsi üléséről Megújult az Europa Nostra vezetése

Az Europa Nostra 2018. május 7-i összejövetelét teljesen a vezetőségváltásnak szentelte. A találkozót ezúttal utoljára vezette a leköszönő végrehajtó elnök, Denis de Kergorlay.

A találkozó különleges helyszíne a „Cercle de l'Union Interalliée”, egy párizsi történelmi klub székhelye volt, amely klubnak Denis de Kergorlay az elnöke.

Az Europa Nostra testülete és tagjai tisztelettel adóztak a leköszönő elnök és alelnök, John Sell 2009 óta tartó kiváló működésének.

Ezen a találkozón kapott megbízást a szervezet új vezetősége:

- Prof. Dr. Hermann Parzinger (Németország), új elnök
- Guy Clausse (Luxemburg), új alelnök
 - o Graham Bell (Nagy-Britannia),
 - o Laurent Lévi-Strauss (Franciaország),
 - o Rodolphe de Looz-Corswarem (Belgium),
 - o Tapani Mustonen (Finnország) és
 - o Paolo Vitti (Olaszország) új testületi tagok.
 - o Simone Mizzi (Málta) és Jacek Purchla (Lengyelország) első alelnöki mandátumukat kapták, míg Piet Jaspert (Belgium) alelnöki megbízatásának második szakaszára kapott felhatalmazást.

A találkozó résztvevői elismeréssel szóltak a leköszönő vezetőség munkájáról; megbízatásuk idején az Europa Nostra szervezete a kulturális örökség érdekében tevékenykedő valódi civil szervezetté vált. Denis de Kergorlayt tiszteletbeli elnöknek is javasolták.

Az új elnök vezetésével lezajló ülésen mindenekelőtt megemlékeztek az elhunyt dán Henrik hercegről, az Europa Nostra korábbi elnökéről, és Angus Fowlerről, aki tiszteletbeli örökös tag volt.

A találkozó során a tagok elfogadták a 2017-es éves jelentést, a pénzügyi beszámolót, és a 2019-es költségvetés tervezetét.

A főtitkár, Sneška Quaedvlieg-Mihailović részletesen ismertette a legutóbbi, hágai találkozó óta eltelt időszak tevékenységét, majd a résztvevők a további teendőket vitatták meg, különös tekintettel az idei Kulturális Örökség Európai Évére és a berlini Kulturális Örökségi Csúcstalálkozóra.

Ezen a Kulturális Örökségi Csúcstalálkozón fogadták el a Berlini felhívást:

BERLINI FELHÍVÁS EURÓPA KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGEINEK JÖVŐJÉÉRT

PREAMBULUM

A kulturális örökség 2018-as európai éve (KÖÉÉ) fordulópontot jelent Európának a kulturális örökség ügyét szolgáló, egyre jobban erősödő mozgalmában. Erre a lendületre kell alapoznunk, hogy felismerjük és kibontakoztassuk közös kulturális örökségünk és értékeink pozitív és összetartó erejét, hogy kapcsolatba hozzuk az európai polgárokat és közösségeket, és elmélyítsük a teljes európai projekt jelentőségét. Eljött a cselekvés ideje.

Ezt a Felhívást az Európai Kulturális Örökség Csúcstalálkozó 2018. június 22-én, Berlinben mutatta be a három házigazda szervezet: az EUROPA NOSTRA - az „Európai kulturális örökség szószólója”; a Német Kulturális Örökség Bizottság (DNK), amely Németországban a kulturális örökség európai évének nemzeti koordinátora, és a berlini székhelyű Porosz Kulturális Örökség Alapítvány (SPK).

A Kulturális Örökség Európai Évének (EYCH/KÖÉÉ) keretében szervezett első európai kulturális örökség csúcstalálkozó - amelyet 2018. június 18-24-én tartottak Berlinben - számos európai polgárt és szervezetet hozott össze. Ezek között voltak intézmények, egyesületek, alapítványok és egyetemek; kulturális örökséggel foglalkozó vallási közösségek és helyszínek képviselői; építészek, múzeumi szakemberek, műemlékesek, restaurátorok, kézművesek, művészek, történelmi épületek és örökségi helyszínek tulajdonosai, kutatók és tanárok; hatóságok és pénzügyi intézmények képviselői; vállalkozók, (művészet)történészek, újságírók, fotósok, diákok és fiatal önkéntesek; kulturális miniszterek, történelmi városok polgármesterei, az európai, nemzeti és regionális parlamentek tagjai, az Európai Unió intézményeinek képviselői, valamint az Európa Tanács, az UNESCO és az ICCROM, továbbá számos más európai örökségi hálózat.

A Berlini Felhívás az inspirációját és legitimációját azok szakértelméből és lelkesedéséből meríti, akik a kulturális örökséggel foglalkoznak - legyen az kézzelfogható, immateriális vagy digitális örökség -, akik tudásukat, idejüket és energiájukat – akár hivatásosként, akár önkéntesként – arra fordítják, hogy ez az örökség átadódjék a jövő generációi számára. Működésük gazdasági értéke jelentős; társadalmi és kulturális értéke felbecsülhetetlen.

A Berlini Felhívás egyúttal a KÖÉÉ nemzeti koordinátorainak, az KÖÉÉ bizottság tagjainak, valamint az „Európai Örökség Szövetség 3.3” tagjainak munkájára és támogatására is épül.

Felhívjuk mindazok figyelmét, akik törődnek az európai múlttal, jelennel és jövővel, hogy úják alá, támogassák és terjesszék széles körben ezt a Berlini felhívást.

A BERLIN FELHÍVÁS

MI, AZ E FELHÍVÁST ALÁÍRÓ POLGÁROK, SZERVEZETEK ÉS INTÉZMÉNYEK... készen állunk, hogy vállaljuk közös felelősségünket, hogy kibontakoztassuk a közös kulturális örökségünk összetartó erejét és a benne rejlő lehetőségeket a békés, virágzó, befogadó és igazságos Európa érdekében.

Most, a Kulturális Örökség Európai Évében, egyedülálló lehetőségünk van arra, hogy befolyásoljuk az Európa jövőjéről folytatott vitát. Az alapvető európai értékekkel szembeni kihívásokkal, sőt fenyegetésekkel szembeszállva, ez a vita nem alapulhat kizárólag politikai, gazdasági vagy biztonsági megfontolásokon. Meg kell változtatnunk az Európáról szóló beszédmodot. Közös kulturális örökségünket oda kell helyoznunk, ahová tartozik: Európa vezérelvének, meghatározó prioritásainak a középpontjába.

MIÉRT? AZÉRT, MERT...

1. Kulturális örökségünk tesz minket európaivá, mivel tükrözi változatos és közös értékeinket, kultúráinkat és emlékeinket. Ez az európai "egység a sokféleségben" valódi megtestesülése, és ez segít ellenállni a társadalmunkat veszélyeztető megosztó erőknek.
2. Kulturális örökségünk magában fogadja azonosságtudatunk rétegeit - helyi, regionális, nemzeti és európai -; ezek a rétegek egymással összekapcsolódnak, erősítik egymást és folyamatosan fejlődnek;
3. Kulturális örökségünk táplálja a helyi közösséghez való tartozás érzését, de egyúttal az európai szolidaritás és közösség érzését is;
4. Kulturális örökségünk összekapcsolja a generációkat, tükrözi emberek és eszmék egymást serkentő, határokat átlépő mozgását a sok évszázados közös történelem folyamán. Mint ilyen, ez az alapja egy tiszteletteljes és gazdagító párbeszédnek és kölcsönhatásnak az európai közösségeken belül és egymás között, de egyúttal a világ más kultúráival is;
5. Kulturális örökségünk biztosítja a hidat a múlt és a jövő között. Lehetővé teszi számunkra, hogy kulturális hagyományainkból és történelmünkben induljunk ki és építsünk rá, miközben segít a sebek gyógyításában és a múlt ellenségeskedéseinek meghaladásában. Egyben folyamatosan ösztönzi a kreativitást és az innovációt. Mint ilyen, a folyamatos tanulás és inspiráció forrása, valamint az aktív és felelős állampolgárság alapja;
6. Kulturális örökségünk továbbá a fenntartható fejlődés és a fokozott társadalmi összetartozás egyik legfontosabb mozgatórugója, valamint a közvetlen és közvetett forrása nagyszámú értelmes munkahelynek;
7. Kulturális örökségünk harmóniát és szépséget hoz mindennapi természetes és mesterséges környezetünkbe, ezzel javítva jólétünket és életminőségünket.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának ideit, 70. évfordulójára is gondolva, megállapítjuk, hogy a kulturális örökséghez való jog alapvető emberi jog. Megerősítjük elkötelezettségünket - a Kulturális Örökség Európai Évében - számos európai és nemzetközi szervezet által már elfogadott, számos fontos politikai dokumentumban megfogalmazott elvek iránt. Itt az ideje annak, hogy ezeket az elveket hatékony, Európa és állampolgárai számára kézzelfogható eredményeket hozó cselekvéssel meg is valósítsuk.

1. INTÉZKEDÉS EURÓPAI AKCIÓTERV KIFEJLESZTÉSE A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG ÉRDEKÉBEN

Készüljön ambiciózus Európai Akcióterv a kulturális örökség érdekében, mintegy a KÖEE hosszan fennmaradó örökségeként. Ez, a közelmúltban elfogadott új Európai Kulturális Agendában már megemlített Akcióterv előkészítendő és kidolgozandó, amely munkába be kell vonni az érintett állami és magánszereplőket, köztük a civil társadalom résztvevőit. Az Akcióterv legyen egészlátó, és legyen teljesen összhangban más kulcsfontosságú uniós agendákkal és az EU Tanácsának legutóbbi határozataival. Olyan célkitűzésekre és szakpolitikai területekre gondolunk, mint a társadalmi kohézió, a regionális fejlesztés, a városfejlesztés, a vidékfejlesztés, a környezetvédelem, a tengeri és turisztikai politika, a fenntarthatósági agenda és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kutatás és az innováció, a digitális politika, az oktatás és szakképzés, valamint, természetesen, az ifjúság. Az Akciótervnek továbbá erős külső dimenziója is legyen, mivel az Európai Uniónak globális felelősséget kell vállalnia, és el kell érnie a partnereket az EU határain túl is. Az Akciótervnek következképpen összhangban kell állnia az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi jelentőségéről szóló Faro-i Egyezményével és az Európai Örökség 21. századi Stratégiájáról, valamint az ENSZ Fenntartható Fejlődésről szóló Agenda 2030-ával.

2. INTÉZKEDÉS AZ ÖRÖKSÉG ELISMERTETÉSE AZ EURÓPAI POLITIKA ÉS FINANSZÍROZÁS PRIORITÁSAKÉNT

A majdani „Európai Akcióterv a Kulturális Örökségért” támogatásaként felszólítjuk az EU intézményeit, hogy teljes körűen ismerjék el stratégiai prioritásként a kulturális örökséget a készülő politikai programokban és az EU új, többéves pénzügyi keret-tervében (2021- 2027). Ez hozzá fog járulni az Európa emberi és kulturális tőkéjéhez való szükséges beruházáshoz és az európai értékek előmozdításához. Ugyanakkor mindannyian elkötelezzük magunkat, hogy erősítjük az európai kulturális örökség sokféle értékének és előnyének tudatosítását. Ezt különösen fontossá teszi a 2019. májusban tartandó európai parlamenti választás és az új Európai Bizottság ezt követő kinevezése.

3. INTÉZKEDÉS A HELYI, NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI ÖSSZEKAPCSOLÁSA

A kormányzás különböző szintjei kulcsfontosságú szerepet játszanak a kulturális örökség teljes potenciáljának felszabadításában, amely stratégiai erőforrás a társadalom, a gazdaság, a kultúra és a környezet számára. Ezért felhívjuk az összes európai államot, régiót és várost, hogy holisztikus és ambiciózus politikát és cselekvési tervet dolgozzon ki a kulturális örökség érdekében. Azt is sürgetjük, hogy fokozzák párbeszédüket és együttműködésüket az érintett európai és nemzetközi szervezetekkel, valamint a civil társadalommal. Ezzel biztosítható, hogy a kormányzás különböző - a helyi, a nemzeti és az európai - szintjei által elfogadott szakpolitikai és cselekvési tervek egymást kiegészítsék és összhangban legyenek.

4. INTÉZKEDÉS A PÓTOLHATATLAN MECÓRZÉSE ÉS TOVÁBBADÁSA

A kulturális örökség egyedülálló és pótolhatatlan. Ugyanakkor gyakorta sérülékeny, sőt veszélyeztetett. Ezért közös feladatunk, hogy ezt a kincset megőrizzük és továbbadjuk a következő generációk örömére és (új) béli használatára. Fokozni kell a szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokat, beruházni kell tudásba és szakképzésbe, hogy biztosítsuk örökségünk megfelelő megőrzését, fejlesztését és átadását - valóságosan és digitálisan egyaránt. Ebbe a folyamatba be kell vonnunk az egyetemeket és a kutatói közösséget, innovatív üzleti modelleket kell kidolgoznunk, és ösztönözniük kell az örökség és a művészet közötti kreatív együttműködést. Fel kell ismernünk örökségünk immateriális kifejezésének értékét is, amelyek folyamatosan fejlődnek és gazdagítják társadalmunkat és környezetünket.

5. INTÉZKEDÉS BEFEKTETÉS A MINŐSÉGI ÖRÖKSÉG-SZEMPONTÚ MEGÚJÍTÁSHOZ

Biztosítani, egyben képessé kell tenni a köz- és magánvállalkozások megfelelő befektetéseit arra, hogy környezetünkben, településeinkben és tájainkban a kreativitáson, az innováción és az adaptív újrafelhasználáson alapuló minőségi és örökség szempontú megújítást szolgálják. Ezt a KÖEÉ kezdetén elfogadott Davosi nyilatkozatban megfogalmazott magas színvonalú "Baukultur" (Építési kultúra) elvei ihlették, amelyek a polgárok és közösségek, valamint a civil szervezetek aktív részvételével gazdagodtak. Ebben az összefüggésben örömmel üdvözljük az épített örökség védelme és az épített környezet kortárs alakítása közötti kreatív és tiszteletteljes kapcsolatot, amely hozzájárul a jövő örökségéhez.

6. INTÉZKEDÉS AZ ALAPOSABB TUDÁS ÉS MÉLYEBB MEGÉRTÉS ELŐSEGÍTÉSE

A kulturális örökségnek sokkal nagyobb fontosságot kell kapnia minden korosztály minden jellegű oktatásában. Ez ösztönözni fogja a társadalom részvételét a kulturális örökség megőrzésében és továbbadásában. Különös figyelmet kell fordítani a történelem oktatására és örökség értelmezésére, elhelyezve az európai múlt, a jelen és a jövő széles összefüggéseiben. Ez Európa polgárait és különösen gyermekeinket és ifjúságainkat fogja ellátni a szükséges eszközökkel ahhoz, hogy mélyebb legyen a megértés Európán belüli, valamint Európa és a világ más kulturái közötti találkozások és párbeszéd során. Mindezek a tevékenységek segítenek a tisztelet-teli és jelentőségteljes kapcsolatok létrejöttében az emberek és azon helyek között, ahol élnek, dolgoznak, vagy amelyeket meglátogatnak. Ez elősegíti Európa új lakosainak jobb megértését, tiszteletét és befogadását is.

7. INTÉZKEDÉS ÉPÍTÉS A LENDÜLETRE

A KÖEÉ megerősítette az európai politikai lendületet és a széles körű mozgósítást a kulturális örökség érdekében. Most kell ezt állandósítanunk és továbbfejlesztenünk az állami és a magánszféra érintetteinek lehető legszélesebb együttműködését, beleértve az európai és nemzetközi szervezeteket és a civil társadalmat is. Ennek eléréséhez megfelelő formulát kell találnunk egy állandóbb platform számára a tudásgyűjtéshez, a képzéshez és a kulturális örökséggel kapcsolatos érdekképviselő összehangolásához.

Berlin, 2018. június 22.

A berlini felhívást online alá lehet írni az Europa Nostra honlapján:
www.eurapanostra.org/berlin-call-action

Beszámoló

az ICOMOS Európai Nemzeti Bizottsági elnökök regionális üléséről és a hozzá kapcsolódó, az ICOMOS Közös épített örökség (Shared Built Heritage) Nemzetközi szakbizottságával közösen rendezett „Közös örökség” szakmai szemináriumról

Helsinki, 2018. június 7-10.

Immár évtizedekre visszatekintő rendszer, hogy az ICOMOS év végére szervezett éves nemzetközi közgyűlései között, nagyjából félidőben az Európai Nemzeti Bizottságok elnökei regionális tanácskozásra gyűlnek össze.¹

A tavalyi berlini alkalom után 2018-ban a Finn Nemzeti Bizottság hívta meg a tanácskozást Helsinkibe, és ehhez kapcsolódóan, az „Európai Kulturális örökség éve 2018” keretében tudományos szemináriumot is szervezett: „Interpreting shared heritage through time” azaz kb: a „Közös örökség időben változó bemutatása” címmel, illeszkedve az év (KÖEÉ 2018) fő témájához.

Az európai elnökök programja mintegy keretbe foglalta a tudományos tanácskozást: június 7-én délutáni kezdéssel egy félnapos, majd június 10-én délelőttől kezdve egy másik félnapos ülést tartottunk. A kettő között, június 8-án és 9-én Suomenlinna helyszínnel került sor a tudományos szemináriumra, amelynek első napja előadásokat, a második napja pedig munkaülést (workshop) foglalt magába, amelyeket aztán plenáris megbeszéléssel fejeztünk be.

1. Az ICOMOS Europe Group ülése

A „tudományok Házában”, egy valaha volt iskolában gyűltünk össze június 7-én délután 2-től. Az ülést a Delhiben megválasztott régi-új európai alelnök, Grellan Rourke (IR) vezette, a tőle megszokott türelmességgel, megfontolt szakmai megközelítéssel helyt adva minden hozzászólónak, és mégis igyekezve betartani a tervezett Napirendet, végigmenni annak összes tételén.

Az Európai Elnökök tanácskozásának napirendi pontjait követve:

Az első, június 7-i, csütörtök délutáni ülésen sorra került :

1. A tanácskozás napirendjének elfogadása – egyhangú döntéssel
2. A 2017-ben New Delhi-ben megtartott Európai Regionális ülés emlékeztetőjének elfogadása (angol nyelven csatolva ehhez a beszámolóhoz)
3. A Kulturális Örökség Európai Éve – a nemzeti bizottságok rövid ismertetései. A jelenlévők nagyjából hasonló rendezvényekről számoltak be, a Német Nemzeti Bizottság külön felhívta a figyelmet a berlini központi rendezvényre.

¹ A Magyar Nemzeti bizottság meghívására nálunk is volt már ilyen,...

4. EU Projekt a műemlékhelyreállítások minőségének biztosításáról : Grellan D. Rourke beszámolt a dolgok előrehaladásáról, mégpedig abban a munkacsoportban, amelynek munkájában Nagy Gergely is erőteljesen részt vesz.
5. A „Fiatal szakemberek” helyett javasolt „Feltörekvő szakemberek” (Emerging Professionals) témakörben Marcus Bengtsson, ICOMOS Svédország tartott rövid ismertetést, szorgalmazva a dolog elterjesztését minden nemzeti bizottságban, egyfajta kvóta javaslattal is, ami praktikusán sajnos nem nagyon lesz betartható...
6. „Bauhaus School Conference” - érdekes közös Izraeli & Német kezdeményezésről az izraeli Irit Amit-Cohen számolt be. A program a világörökségi helyszínekre (Dessau, Weimar, illetve Tel Aviv) támaszkodva foglalkozik az immár klasszikussá vált modern építészet, és annak megőrzési lehetőségei témával.
7. Deirdre McDermott, a Nemzeti Bizottságok Tanácsa egyik ügyvivőjeként foglalkozott a Tanácsadó Testület (AdCom) közelgő tisztújítási kérdéseivel, de igazából nem született valamiféle közös európai-regionális álláspont, javaslat. Mint ahogyan abban sem, hogy a regionális csoport mely témákat javasolná az AdCom elé terjeszteni.
8. Ezek után egyes Nemzetközi Tematikus Munkacsoportok, kezdeményezések eseményeiről, alakulásáról hallhattunk rövid beszámolókat (a nevek a téma-felelősök, nem mindenki volt itt) :
 - Industrial Heritage WG (Mary-Liz McCarthy) - Ipari örökség munkacsoport
 - Water & Heritage Initiative (Diederik Six) – Vízi örökség kezdeményezés
 - Reconstruction (Toshi Kono) – rekonstrukcióval kapcsolatos elméleti munka
 - Sustainable Development Goals (Ege Yildirim) – Fenntartható Fejlődés Célok (SDG)
 - Our Common Dignity (Marianne Knutsen) – Közös méltóság – HRBA (Emberi jog alapú megközelítés)
9. Ennek az ülésnek a végén kerül elő a felhívás: lehet pályázni a következő Európai Regionális ülés helyszínére, 2019 júniusában – ez még nyitott maradt, érthetően...

A második, június 10-i, vasárnap délelőtti ülésen sorra került:

10. A 3-as napirendi pont folytatásaként: további NBiz. ismertetések a KÖEÉ kapcsán.
11. A Velencei Chartával kapcsolatos kezdeményezés: vitaindító bemutatás Benjamin Mouton (ICOMOS France) részéről. (Elkértem a prezentációt, csatolva ehhez a beszámolóhoz)
12. Az ICOMOS nemzetközi titkárságát, tagnyilvántartás stb. is érinti a „GDPR” (General Data Protection Regulation) kötelezettség –de inkább csak bejelentés volt, különösképpen részletesen nem foglalkoztunk a témával – minden esetre a nemzeti bizottságok is ellenőrzik, hogy ez rájuk nézve jelent-e valami tennivalót.
13. Az Európai Kutatási Projektek irányítása (Governance of European Research Projects), mint fontos téma is előkerült, Bénédicte Selfslagh előadásában. Ez tényleg érdekes és lényeges lehet, mármint az örökségi-műemléki vonatkozások, ezért később még vissza kell térni rá – itt nem született súlyosabb megállapítás
14. Újabb beszámolók csokra következett (a nevek a téma-felelősök, nem mindenki volt itt) :
 - Reflection Group: EU & Cultural Heritage (Bénédicte Selfslagh)
 - Cultural Heritage and Creativity, Women & Culture at EU DevDays 2018 (Teresa Patrício)
 - Capacity-building initiative in Sub-Saharan Africa (Robert Quarles van Ufford)
 - Membership, Fees & Voting Rights (Bénédicte Selfslagh)
 - European Heritage Label (Bénédicte Selfslagh)
 - Closure of Federal Police Art Crime Unit (Teresa Patrício)
 - Nature-Culture Journey (Gwenaëlle Bourdin)
 - Climate Change (Peter Cox)

15. Végül a szokásos egyebek közés sorolhatjuk, hogy az orosz ICOMOS elnök, Alexander P. Kudryavtsev tartott ppt bemutatót a szovjet-orosz avantgárd építészeti műemlékek - elég sanyarú – helyzetéről (és küldte nagyon kedvesen üdvözetét régi magyar ismerősének, Vámosy Frenc professzor úrnak...).

Az első ülésünk végét egy laza fogadás zárta (koccintás és néhány szendvics). Tekintettel a „fehér éjszakák” jelenségére, még ez után is sokáig világos lévén volt alkalmom egy kicsit sétálni Helsinki nagyon rendez belvárosában. Az evangélikus katedrális (főtemplom) és környezete alighanem a klasszicista/klasszicizáló (empire) együttesek egyik legszebb példája, éppenséggel világörökség is lehetne, amire állítólag azért nem tettek még javaslatot a finnek, mert elégedetlenek az együttes kezelésének megoldatlanságával (!). Hát... én elfogadnám ezt a szintű megoldatlanságot egyik-másik hazai világörökségi helyszínnél.

2. A regionális ülés közrefogta a „Közös örökség értelmezése és bemutatása a változó időben” („Interpreting Shared Heritage trough time”) tematikájú 2 napos szemináriumot, amelyre június 8-án és 9-én került sor.

A helyszínválasztás tökéletesen illeszkedett a témához, hiszen az erődöt Sveaborg néven a svédok emelték az oroszok ellen, majd az oroszok építették tovább, és a finn függetlenség elnyerése (1917) óta lett belőle a finnek Suomenlinna-ja. A Finn Nemzeti Bizottság, az ISCSBH és a Suomenlinna Kezelő Szervezet (Governing Body of Suomenlinna) kiválóan szervezte meg és bonyolította le a kétnapos rendezvényt. Természetesen a résztvevők Helsinki szállodáiban laktak, reggelente a gyors-komppal mentük át az erőd-szigetre és a program végeztével ugyanúgy tértünk vissza Helsinkibe.

A Suomenlinna területén tartott **nemzetközi tanácskozás programja** előadásokból és munkatanácskozásokból állt.

Június 8-án (péntek) a 8 óra 20 perces komppal kelt át a társaság Suomenlinnára, a tanácskozás „bemelegítésként” egy mintegy két órás vezetett helyszínbemutatóval kezdődött.

Érkezés a Suomenlinna erőd-szigetre

Suomenlinna egyik, a nyílt tenger felé néző kiszögellése

A „Tenaille von Fersen“-ról elnevezett teremben - az erőd pékségét kiszolgáló egykori magtárból kialakított épületben volt a megnyitó – plenáris – ülés, ami a szokott módon, de szokatlanul tartalmas köszöntőkel indult:

Ulla **Räihä** asszony, a Suomenlinna Kezelő Szervezet igazgatója, Minna **Silver**, az ICOMOS Finn Nemzeti Bizottságának elnöke, és Grellan D. **Rourke**, az ICOMOS Európai alelnöke részéről...

Az egykori magtár-belső, ma: konferenciaterem

Ulla Räihä

Minna Silver

Grellan D. Rourke

... és néhány szóval csatlakozott hozzájuk Siegfried **Enders** is, az egyik „társrendező” tudományos szakbizottság, a „közös Épített Örökség” (Shared Built Heritage ISC) ez idő szerinti elnöke.

Ezt követően egy nagyszerű, Suomenlinna történetét átfogó, mégis követhető léptékű előadást hallhattunk Henrik **Meinander** finn történész professzortól.

A következő előadás-blokk témája a hely változó rendeltetésével, és a mai fő funkcióival foglalkozott: turizmus és helyi lakosok, illetve Helsinki szabadidős helyszíne. Moderátor: Petteri **Takkula**. Susan **Jackson** Stepowski (Australia): Kie Suomenlinna (Whose Suomenlinna)? és Aura **Kivilaakso** PhD: A hely és a részvétel szelleme (Spirit of place and participation) című előadását felkért hozzászólók folytatták-komentálták: Mikko **Aho** a Helsinki Városi Adminisztráció, Ville **Wäänänen** a Fregatti Oy, egy Suomenlinna-i vállalat, és Stefan **Wessman**, aki a Finn Világörökségi Összekötő (focal point).

Szervezett, egyetlen fogásból: végtelen mennyiségben fogyasztható tartalmas levesből álló ebéd következett a „Valimo” nevű étteremben, majd máris következtek a délutáni tematikus blokkok.

Madarak és növények Suomenlinna szigetén

A „Részvétel a konzerválási munkában” c. blokk moderátora Tuija **Lind** volt, azt a kérdést feszegetve, hogy vajon lehet-e, és ha igen, hogyan konzerválni a hely szellemét? Mikko **Lindqvist**: részvétel és konzerválás c. előadását a (Helsinki) Városi tervező irodától Janne **Prokkola**, a nemzeti műemléki hivataltól (régóta ismerősöm) Mikko **Härö**, és egy külföldi: az észak ICOMOS-t képviselő Riin **Alatalu** kommentálta. A részvétel fontossága ugyan eddig sem volt egyikünk számára sem kérdéses, így könnyen hagytuk magunkat erről meggyőzni – de tényleg. Suomenlinna igazából jó példa e tekintetben (is). Rövid kávé szünet, és máris következő, az erre a napra szánt záró blokk: Részvétel és értékek – kinek az értékei? A moderátor itt is egy hölgy, Anu **Ahoniemi** volt. Az előadó – Nette **Böök** – és a hozzászólók: Ari **Bungers** helyi lakos, Anu **Ahoniemi** (a moderátor, egyben a Suomenlinna Kezelő Szervezet képviselője), valamint Helka **Ketonen**, a Maaseudun Sivistysliitto (Association for Rural Culture and Education= Egyesület a Vidéki Kultúráért és Nevelésért) képviselője szépen körüljárták a témát. Kinek milyen joga és kötelessége, illetve lehetőségei vannak a hely és értékei használatában-élvezetében, illetve azok megtartásában.

„Érdekeltek és érintettek hálózata” ahogyan azt Anu Ahoniemi bemutatta Suomenlinna esetében

A már eddig is hosszú és tartalmas nap Helsinkibe való vissza-kompozás után egy valóban ikonikus helyen, az építészet-építészek egyik szentélyében: Alvar Aalto műtermében (!) megrendezett kellemes fogadással ért jó véget.

Alvar Aalto műteremházában, és a tanácskozás résztvevőinek egy csoportja a műteremház kertjében

Június 9-én (szombat) ugyancsak a 8 óra 20 perces komppal keltünk át Suomenlinnára. 9 órától délig tematikus csoportokban folyt a megbeszélés, workshop jelleggel.

- Egyensúly a használat/élet és az értékek megőrzése között: amelyen a részvétel alapul
- Az „inkluzív ismertetés és bemutatás” sokféle formája és lehetőségei
- Kinek a helyszíne? – táj, tengeri-táj és beágyazódás (setting). Ez a téma korábban ketté lett volna osztva, de végül így egybe maradt.

Jómagam az első csoportban voltam, amelyet a kiadott programtól eltérően Tuija **Lind** vezetett nagyon kedvesen és jól.

Érdekes volt, hogy a Faro egyezmény mellett előkerült a környezeti információkhoz való hozzáférési joggal foglalkozó Aarhusi Egyezmény is, ami mintha nálunk nem lenne annyira benne a köztudatban, pedig törvény illeszti be a magyar jogrendbe².

1.sz. workshop: Zuija Lind beszél a helyszínről

1.sz. workshop résztvevői

A csoportok munkájának eredményéről a beszámolókat aztán, a Bastion bistroban elköltött ebéd után, plenárisban hallgathattuk meg, a következtetéseket Grelan D. Rourke, és Sue Jackson Stepowski foglalták össze.

A helyi ICOMOS elnök, Minna Silver záró szavai után, ismét a Bastion Bistro-ban, rövid koccintás és búcsúzás zárta a napot és a konferenciát.

A Bástya bisztró reklámja egy kiállítási plakáttal - a bejárata - és a búcsúkoccintás hiénái: a sirályok

Az Európai ICOMOS elnökök Regionális Tanácskozásának vasárnap délelőtti második üléséről fentebb már esett szó. A tervezett időben, du. 1 óra felé véget ért ülés utánra fakultatív Helsinki városnéző sétát ajánlottak, amin jómagam végül – éppen a vasárnap miatt – nem vettem részt.

² 2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságának a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

Mivel sem időm, sem az ICOMOS-os pénztárcánk nem engedte volna meg, jómagam nem vettem részt sem a konferenciát megelőző, sem az azt követő kiegészítő programokban. A konferencia utáni program Észtországon át (Tallin) Oroszországba, az egykori Kelet-Karélia térségébe (Viipuri/Vyborg, Szentpétervár, Kizsi-sziget) vezetett, amihez még vízum is kellett volna.

Utazásról, szállásról, a programon való részvétel egyéb összetevőiről: A programokon való részvételért 50 EURO-s regisztrációs díjat kellett mindannyiunknak befizetni³, ami ahhoz képest, hogy Finnország (Helsinki) milyen drága, nem is volt túlzás; egyáltalán nem túlozták el, de normálisan elláttak bennünket. Az utolsó napon vettem észre, hogy szálloda, az Albert Hotel épületében, ahol laktam, található a Magyar Kulturális központ is – persze vasárnap már zárva volt.

A Magyar kulturális központ az Albert Hotel épületének a földszintjén

Össességében jól szervezett, hasznos tanácskozás volt, köszönet a rendezőknek-szervezőknek, előadással és egyéb módon résztvevőknek, köszönet a Magyar Nemzeti Bizottságnak, különös tekintettel a Titkárság munkatársaira, valamint, és, egyáltalán nem utolsó sorban, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának, amely nélkül erre a részvételre nem lett volna lehetőség.

Dr. Fejérdy Tamás DLA
az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
tiszteletbeli elnöke

A továbbiakban található a cikkben említett két anyag:

- a Európai Regionális Csoport 2017-ben, New Delhi-ben (a közgyűléshez kapcsolódóan) megtartott ülésének emlékeztetője angol nyelven
- a Velencei Charta kezdeményezés

³ Amiből az a tanulság, hogy lehet részvételi díjat kérni az ilyen programok esetében is...

Europe Group Meeting in New Delhi
India International Centre. Conference Room 1
9th. December, 14.00-16.00

Present: There were 59 participants from 26 countries.

ADAMIČ, Tatjana (ICOMOS Slovenia)
AHLBERG, Nils (ICOMOS Sweden)
AHUNBAY, Zeynep (ICOMOS Turkey)
ALATALU, Riin (ICOMOS Estonia)
ALMAZOVA, Nataliy (ICOMOS Russia)
AMIT-COHEN, Irit (ICOMOS Israel)
AROKIASAMY, Clara (ICOMOS UK)
AVENIER, Cédric (ICOMOS France)
AVGERINOU-KOLONIAS, Sofia (ICOMOS Hellenic)
BILFINGER, Monica (ICOMOS Suisse) – joint rapporteur (French)
BOURGÈS, Ann (ICOMOS France)
CUMMING, William (ICOMOS Ireland)
DE MANUEL, Pedro (ICOMOS Spain)
DERDE, Willem (ICOMOS Belgium)
DIMITROVA, Elene (ICOMOS Bulgaria)
ECHTER, Claus-Peter (ICOMOS Germany)
ENEV, Ivan (ICOMOS Bulgaria)
FERNANDES PÓVOAS, Rui (ICOMOS Portugal)
FEJÉRDY, Tamás (ICOMOS Hungary)
FRANCESCHINI, Nicole (ICOMOS Italia)
GENIN, Soraya (ICOMOS Portugal)
GEORGOPOULOS, Andreas (ICOMOS Hellenic)
GUNNARSDÓTTIR, Guðný Gerður (ICOMOS Iceland) – joint rapporteur (English)
HASPEL, Jörg (ICOMOS Germany)
HORÁČEK, Martin (ICOMOS Czech Republic)
IFKO, Sonja (ICOMOS Slovenia)
INGERPUU, Laura (ICOMOS Estonia)
JAKHELLN, Gisle (ICOMOS Norway)
JĀKOBSONE, Jana (ICOMOS Latvia)
KNUTSEN, Marianne (ICOMOS Norway) – joint rapporteur (English)
KOVANEN, Kirsti (Secretary General ICOMOS, ICOMOS Finland)
LEDERGERBER, Niklaus (ICOMOS Suisse)
ŁUKASZEWICZ, Jadwiga (ICOMOS Poland)
MACHAT, Christoph (ICOMOS Germany)
MATHISEN, Bente (ICOMOS Norway)
MATTINEN, Maire, (ICOMOS Finland)
MATTINEN, Jarmo (ICOMOS Finland)
McDERMOTT, Deirdre (ICOMOS Ireland)
MULLANE, Fidelma (ICOMOS Ireland)
NYBYE, Camilla (ICOMOS Denmark)
OURODA, Vlastislav (ICOMOS Czech Republic)
PALMI, Isabelle (Director, ICOMOS France)
PAŁUBSKA, Katarzyna (ICOMOS Poland)
PATRICIO, Teresa (ICOMOS Belgium - Wollonia)
PAULUS, Ave (ICOMOS Estonia)
ROURKE, Grellan. D. (Vice President ICOMOS (Europe), ICOMOS Ireland)
SELFSLAGH, Bénédicte (ICOMOS Belgium - Flanders-Brussels)
SHAFFREY, Gráinne (ICOMOS Ireland)
SHUMANOV Lazar (FYR Macedonia)
SIMON, Jean-Christophe (ICOMOS France)
SOLAR, Dror (ICOMOS Israel)
SOLAR, Giora (ICOMOS Israel)
STOKIN, Marko (ICOMOS Slovenia)

SZMYGIN, Bogusław, (ICOMOS Poland)
THIBAUT, Jean-Pierre (ICOMOS France)
TIEMERSMA, Arne (ICOMOS Netherlands)
VEÖREÖS, András (ICOMOS Hungary)
YAKOVYNA, Mykola (ICOMOS Ukraine)
ZUPANČIČ, Marina (ICOMOS Slovenia)

Apologies:

ŠEKARIĆ, Branka, (ICOMOS Serbia)

Chair: Grellan Rourke, Vice President ICOMOS (Europe)

Rapporteurs appointed: Marianne Knutsen (ICOMOS Norway) and Gudny Gerdur Gunnarsdottir ICOMOS Iceland – English, Monica Bilfinger, (General Secretary, ICOMOS Suisse) - French.

1. Approval of draft Agenda.

ICOMOS Macedonia, proposed an addition to the draft agenda sent to members prior to the meeting: Implementation of the European Landscape Convention. This was actually dealt with under the EYCH 2018 Item.

Agenda approved with this addition.

2. Minutes of meeting in Berlin for approval

As the rapporteur appointed at the meeting in Berlin in June 2017 had not submitted minutes for that meeting, the Chair with the help of Kirsti Kovanen had put together draft minutes; these had been distributed just before the meeting. An apology was given. The final version will be distributed in the New Year and tabled for approval at the next Europe Group meeting in Helsinki in June 2018. This was agreed by the participants.

3. The European Year of Cultural Heritage 2018

As discussed at the Berlin meeting the Europe Group has now been set up a dedicated website for the EYCH 2018 with information on initiatives and programs. Nils Algren ICOMOS Sweden has now sent out template that NC members are asked to fill in with basic information of activities. All completed templates must be forwarded to Nils, who will communicate them with the secretariat. The templates should have a link back to the NC website.

The Chair reminded the meeting that at the Berlin meeting National Committees were asked to nominate a focal point. Very few have done so and are now urged to forward names to the Secretariat as soon as possible.

Presentation of initiatives that are currently planned:

Macedonia:

- ICOMOS Macedonia are planning to host a meeting on the implementation of the European Landscape Convention. The Ministry of Culture and The Ministry of Environment and Planning in Macedonia will be invited together with other NGO`s. It is planned as a Sub- Regional meeting with neighbouring countries.
- ICOMOS Macedonia will also focus on assisting colleges in Montenegro to form a National Committee.

Germany:

- Organising an international conference on the 17th- 19th of June 2018 (linked with the “European Cultural Heritage Summit”, 20th – 24th June in Berlin): *Cultural and Natural Heritage of the Iron Curtain. Potentials for the European Heritage Label or a European transnational mixed property of the Cold War.* (in cooperation with IUCN, Iron Curtain Network, etc.)
- Organising a book presentation and an international expert meeting on Modern Jewish Cemeteries with speakers from Budapest, Lodz, Berlin et al., 24th – 25th June (linked with the European Cultural Heritage Summit, 20th – 24th June in Berlin).

- Organizing an international Symposium (in the frame of the Denkmal Trade Fair in Leipzig 7th – 9th of November) in cooperation with ICOMOS Russia et al.: A future for the past of the 20th century.
- Publication/ Documentation of the East-West-Conference Rethinking Modernism – Post-war Architecture and Urban Planning between Tradition and Avant-garde.
- Publication / Documentation of the expert meeting (with TICCIH et al.) The Heritage of Nuclear Power Stations in Europe. How to access and how to deal with the legacy of the atomic energy.
- Publication / Documentation of the conference *Palace - City - Garden. The Residence as Historic Cultural Landscape in Europe*.
- MONUMENTA IV (with ICOMOS Austria, Suisse and Luxemburg): *Sharing Heritage – Reflecting Heritage. Selected texts on the Conservation of Monuments and Sites* (from German speaking countries, 1975 – 2018).

Hungary:

- Opening of the Year of ECH 2018 on 22nd. January.
- World Monuments Day – 18th. April.
- Conference on ‘Shared Heritage’ 2 days in May or June.
- Day of Historic Gardens and Parks, 1st. – 3rd. June.
- András Román Summer University, Eger – ‘Shared Heritage’ 21st. – 28th. June.
- Conference on Vernacular Architecture, Békés, September.

Poland:

- Scientific Conference on Historic Ruins, their protection, use and management, Warsaw, 16th.-17th. April
- Conference on *Challenges of Cultural Reconstruction in the 21st Century*, Warsaw, 6th -8th of May.

Slovenia:

- *Perspectives and challenges of industrial heritage revitalization in Slovenia*: One-day Symposium held jointly with TICCIH Slovenia, University of Ljubljana and Society of Slovenian Museums in March.
- World Monuments Day 18th. April: ‘Exhibition Heritage connects us’ (together with University of Ljubljana, Faculty of Architecture) with a Round Table on the theme.
- The 3rd International Symposium on Cultural Heritage and Legal Issues with the theme Management of Cultural Heritage Sites in Bled, 28th. – 30th. September.

Ireland:

- Planning a project around the Faro Convention, looking to identify existing projects, etc. in Ireland, which are operating within the spirit of the Convention. The aim is to develop a database of best

practice case studies to encourage adoption of the principles of the Convention , not yet ratified. Looking for other NCs in the Europe Group who might be interested to work in parallel.

Finland:

- Host the Eurogroup meeting in Helsinki in June 2018. Theme will be “Shared Heritage”, focusing on modern interpretation practises.

France:

- Focus on reflections on the Venice Charter, re-read and revise the Charter and reconsider new issues on this background. They called on other NC's to collaborate with them to look at how the Venice Charter can be updated in relation to modern demands.

Switzerland:

- Informal Conference of Ministers of Culture will be held from 20th to 22nd January 2018 in *Davos*. To launch the European Year of Cultural Heritage in 2018, Switzerland aims to highlight the importance of *Baukultur* for European society and consolidate the outcome by publishing a declaration on *Baukultur*.
- At the annual meeting of The World Economic Forum: Ratification of the Faro Convention is on the Agenda.
- ICOMOS Switzerland is planning three Conferences on border and boundaries issues. The meetings will be held in the three different parts of Switzerland and will be held in cooperation respectably with Italy, Germany/Austria and France.

The National Committees were asked to send information to Nils Ahlberg on the agreed template; he will co-ordinate the information for the website that is to be opened in January 2018.

Bénédicte Selfslagh (ICOMOS Belgium) mentioned the Conference of Culture Ministers to be held from 20th. to 22nd. January 2018 in the European Year of Cultural Heritage in Davos (Switzerland), just prior to the World Economic Forum. The draft Davos Declaration "Towards a High-quality Baukultur for Europe" has been circulated among the EG. Bénédicte thanked those who had responded and indicated that all contributions have duly been taken into account. The drafting group, of which she is a member in her personal capacity, met at the beginning of December and as a result the draft has further evolved. The final Davos Declaration will be sent to the members of the EG after the meeting of Ministers.

4. EU Project - Quality Standards WG

The Chair gave an update on the subject since the meeting in Berlin. Negotiations with the EU have been ongoing and the Chair thanked the ICOMOS DG for her assistance in this matter. It has been agreed that a Working Group would be put together under a chair and this had been done based on responses from the NCs.

The precise nature of the contract or otherwise with ICOMOS has yet to be decided and it had been hoped to sign off on this project before year's end but this was not now possible. It will be early into the New Year before a final agreement is worked out and agreed. It is hoped that the Working Group can be announced in the next 4-6 weeks with initial meetings arranged for February and March. There would be a workshop in May for about 70 persons.

This project is tagged to the EYCH 2018. It had been hoped to have Guidelines in place for the next Tranche of EU ERDF funding in early 2019. However, the delay in starting will mean a revised completion date. This project will be one of the important EU legacies coming out of the EYCH 2018.

5. Young Professionals

A small working group consisting of Gideon Koren, Toshi Kono and Sheridan Burke has been working on a strategy to reach younger professionals and to incorporate them more effectively into the work of ICOMOS. The ‘Young Professionals’ prefer to be recognised as “emerging professionals”. A group of these emerging professionals has now taken charge and will be represented at the GA. They call on the National Committees to

have a focus on EPs and incorporate them in the events planned for the EYCH 2018 and ask for a special mention/place on the EYCH 2018 website.

There was discussion on mentoring systems that some NC had introduced and the importance of transfer of knowledge from older to younger heritage professionals. The Chair mentioned that there is a very positive attitude within the ISCs to open membership up to emerging professionals.

6. Items to bring to AdCom

A number of items were brought up and the Chair agreed to bring the following items to the AdCom meeting:

- The EU Flagship Project on Quality Standards should be included in the ICOMOS Triennial Workplan.
- Request to have the minutes of the Board meeting distributed.
- Emerging Professionals should be made aware of the Raymond Lemaire Fund.
- There should be a better strategy for membership, focusing on the current imbalance and maintain a better cultural diversity.
- Proposal for an Audit Committee as a standard committee of the GA.
- Annual Reporting from NCs should be less onerous and only look for information, which is of direct use.

7. Resolutions for General Assembly

ICOMOS Belgium made reference to the EU Summit with India which has resulted in an agreement on sustainable development but there had been no mention of cultural heritage. The Chair reported that this issue had been discussed at the ICOMOS Board meeting and this would be addressed in the Resolutions brought to the General Assembly. Tamás Fejérdy, Chair of the Resolutions Committee, confirmed this.

8. Europe Group Meeting in June 2018

The next Europe Group meeting will take place on 8th-10th June 2018 in Helsinki, Finland.

Kirsti Kovanen gave a presentation of the programme for the meeting that will be held at the House of Science, followed by a Symposium held at Suomenlinna on the topic of *Shared Heritage, - Interpretation of heritage over time*. An excursion to Vyborg, a site on the Heritage Alert List, is planned 11th – 12th. June, a date to be confirmed.

9. ICOMOS and WH Convention: new challenges and roles

There had been a request to bring this item up at the meeting but no-one came forward to speak on it.

10. ICLAFI/ICOMOS Nordic-Baltic

Riin Alatalu (ICOMOS Estonia) presented the report of the lectures from the Conference *Historical Perspective of Heritage Legislation* held in Tallin in 2016. This report will be published on the ICLAFI website before the end of the year.

11. Any Other Business

Jörg Haspel, President of ICOMOS Germany asked for the presentations from the Berlin meeting to be sent to him.

The Chair then brought the meeting to a close.

ICOMOS France

CHARTRE DE VENISE THE VENICE CHARTER

HELSINKI
7-10 JUIN 2018

I- EXPOSE DES MOTIFS

En 1964, le 2nd congrès international des architectes et techniciens des Monuments Historiques adoptait à Venise la première « *Charte Internationale sur la Conservation et la Restauration des Monuments et des Sites* ».

Adoptée par ICOMOS l'année suivante, elle devenait la pierre angulaire de la doctrine internationale sur le patrimoine bâti.

Elle a ensuite été complétée par de nombreux textes.

Considérée comme « vieillotte », elle a fait l'objet de plusieurs tentatives de « mise à jour », en vain: elle reste aujourd'hui la « référence » absolue, le « *monument de la doctrine* »..

In 1964, the 2nd International Congress of Architects and Specialists of Historic Buildings in Venice adopted the first '*International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites*'.

Adopted by ICOMOS the following year, it became the corner stone to international doctrine on architectural heritage.

It was then completed by many texts.

Deemed 'outdated', it was the object of several update attempts, in vain. The charter today remains the absolute 'reference', the 'monument of doctrine'..

Qu'en est-il aujourd'hui plus de 50 ans après?

La Charte est-elle toujours pertinente et fait-elle encore autorité? Est-elle considérée comme un carcan rigide, ou bien trop floue, autorise-t-elle toutes les interventions? Est-elle adaptée aux situations contemporaines? Dans le contexte de l'Année Européenne du Patrimoine Culturel, le Comité Français d'ICOMOS a décidé d'évaluer ce texte à la lumière de l'évolution des pratiques et de l'élargissement de la notion de patrimoine, et de dresser des orientations pour les décennies à venir.

Il propose aux Comités Nationaux d'Europe de s'associer à cette réflexion.

What about the Charter today, fifty years later?

Is the Charter still accurate and authoritative? Is it considered as a rigid constraint or is it too vague and allows any intervention? Is it adapted to contemporary situations?

In the context of the European Year of Cultural Heritage Programme, ICOMOS French Comity decided to evaluate this text in light of the evolution of practices and of the broadening of the notion of heritage, and the Comity will draw orientations for the decades to come.

The Comity offers National Committees to join this reflection workshop.

II- METHODOLOGIE PROPOSEE

Il s'agit moins de s'interroger une fois encore sur une « remise à jour » de la Charte, mais davantage d'en étudier la pertinence dans le contexte actuel.

Les comités nationaux européens sont invités à participer au début du mois d'octobre à une conférence de deux journées, au siège d'ICOMOS à Charenton, afin de répondre à ces questions, et de renouveler l'esprit et la philosophie élémentaires et appliqués.

We do not suggest to re-open the discussion on the Charter update but to study its accuracy under current circumstances.

European national committees are invited to take part to a two-days conference at the beginning of October –located at ICOMOS headquarters in Charenton (Paris)– to answer these questions and renew elementary and applied spirit and philosophy.

Les actes qui seront issus de cette conférence feront l'objet d'une publication qui sera adressée à la Commission Européenne et au Conseil de l'Europe pour conclure cette année par une structure doctrinale consolidée.

Trois principaux thèmes d'étude sont proposés pour structurer les travaux :

The proceedings derived from this conference will be the subject of a publication that will be addressed to the European Commission and the Council of Europe, so as to close this year with a reinforced doctrinal structure.

To structure these works, three main study topics are proposed :

1- GENESE

Comprendre l'évolution des pensées:

Depuis les premières réflexions menées lors de la naissance de la notion de Monument Historique au XIXème siècle;

Jusqu'à l'émergence d'une conscience internationale à Athènes en 1931, qui se consolide à Paris en 1957, et se concrétise à Venise en 1964;

1- GENESIS

Understand the evolution of thinking:

Since the first reflections lead along with the birth of the notion of Historical Monument in the 19th century;

Until the rise of an international conscience in Athens, 1931; conscience strengthened in Paris, 1957 and materialized in Venice, 1964;

Comprendre les idées force, leur émergence, leur autorité;
Comprendre au-delà des écrits, l'esprit et la philosophie.

PROPOSITION:
DES ÉTUDES UNIVERSITAIRES OU AUTRES ONT ÉTÉ EFFECTUÉES SUR L'HISTOIRE
DE LA CHARTE. IL SERAIT UTILE ET INSTRUCTIF DE LES REGROUPER.

Understand the several focus, their emergence, their authority;
Understand beyond literature, spirit and philosophy.

PROPOSAL:
ACADEMIC STUDIES ET AL. HAVE BEEN DONE ON THE CHARTER HISTORY.
IT WOULD BE USEFUL AND ENLIGHTENING TO ASSEMBLE THEM.

2- CHARTE, CHARTES?

De quelle Charte de Venise parle-t-on ?

Écrite en français, elle a été ensuite traduite en anglais avec quelques écarts de sens.

Les traductions dans différentes langues sont issues de la version française ou anglaise. Dans quelle mesure le sens initial en a-t-il été respecté?
Dans quelle mesure ces nuances révèlent-elles des différences d'attitudes vis-à-vis du patrimoine, et ont-elles généré des pratiques différentes?

2- CHARTER, CHARTERS?

Which Charter of Venice are we referring to?

Initially written in French, it was then translated to English with a few language discrepancies.

Translations to different languages stem from the French or English versions. To what extent has the initial meaning been observed?
To what extent do these slight alterations reveal the differences in approach towards heritage, and have they stirred differences in practice?

En premier lieu, une comparaison est à entreprendre parmi toutes les versions européennes, afin d'évaluer les différences.
En second lieu, une harmonisation est-elle à étudier en regard du texte initial, ou en regard des pratiques acquises ? Quelles sont les points forts à consolider ?

PROPOSITION:
ENTREPRENDRE UNE COMPARAISON DE LA CHARTE EN VIGUEUR DANS CHAQUE PAYS AVEC LA VERSION INITIALE DE LAQUELLE ELLE EST ISSUE.

First, a comparison of all European versions must be undertaken, to evaluate the differences.
Then rises the question of a possible harmonisation with the initial text or with the recognised practices?

PROPOSAL:
UNDERTAKE A COMPARISON OF THE CURRENT CHARTER IN EACH COUNTRY WITH THE INITIAL VERSION IT IS DERIVED FROM.

3- DU MONUMENT HISTORIQUE AU PATRIMOINE

Ces deux notions ne sont pas identiques.
La Charte s'intéresse aux Monuments Historiques. Peut-elle se transposer automatiquement au Patrimoine bâti?
Depuis les premières applications à aujourd'hui, existe-t-il des différences significatives d'application ?
Est-elle toujours adaptée à la conservation, la restauration?
Est-elle assez efficace pour la réutilisation, la création, la reconstruction ?
Est-elle adaptée pour les nouveaux patrimoines, au patrimoine industriel, au patrimoine du XXème siècle ?
Est-elle adaptée pour les ensembles urbains et ruraux ? Aux ensembles territoriaux ou transfrontaliers du Patrimoine Mondial ?
Appliquée au patrimoine matériel, prend-elle en compte les valeurs immatérielles ?

3- FROM HISTORICAL MONUMENT TO HERITAGE

These two notions are not identical.
The Charter is interested in Historical Monuments. Can it automatically be transposed to architectural Heritage?
From the first implementations to this day, can we observe any significant implementation difference?
Is the Charter always adapted to conservation, restoration?
Is it efficient enough for reuse, creation, reconstruction?
Is it adapted to urban and rural ensembles? To World Heritage territorial or cross-border ensembles?
Applied to material heritage, does the Charter take immaterial values into account?

Son aura est devenue universelle : initialement destinée aux professionnels, elle est désormais invoquée plus ou moins fidèlement par tous les acteurs de la société, économiques, politiques, sociaux... Aide ou obstacle ?

Un large panorama serait à ouvrir, illustré par des cas exemplaires.

PROPOSITION:

CHAQUE COMITE NATIONAL SELECTIONNERA DES EXEMPLES SIGNIFICATIFS, REALISES DANS LES 10 ANS SUIVANT LA CHARTE, ET DANS LES 10 DERNIERES ANNEES, AFIN DE METTRE EN EVIDENCE S'IL Y A UNE EVOLUTION ET DES INADEQUATIONS.

SUR LES THEMES DE : CONSERVATION, RESTAURATION, UTILISATION, ADDITIONS ARCHITECTURALES.

The aura of the Charter has become universal : initially intended for professionals, it is now conjured up –more or less correctly– by every actor of society –economical, political, social.. Is it helpful or impeding?

A wide panorama could be opened, illustrated by exemplary cases.

PROPOSAL:

EACH NATIONAL COMMITTEE WILL SELECT SIGNIFICANT EXEMPLES, ACCOMPLISHED WITHIN TEN YEARS AFTER THE CHARTER PUBLICATION, AND WITHIN THE LAST TEN YEARS, TO MAKE EVENTUAL EVOLUTIONS AND INADEQUATIONS EVIDENT.

THEMES TACKLED: CONSERVATION, RESTORATION, USE, ARCHITECTURAL ADDITIONS.

1964 – 2018

ILLUSTRATIONS DU COMITE FRANÇAIS
FRENCH COMITY ILLUSTRATIONS

1968
CONSERVATION, UNE EVOLUTION TECHNIQUE
CONSERVATION, A TECHNICAL EVOLUTION

NOTRE DAME DE PARIS
Lavage des parements
à l'eau. **Facings**
water washing.
B. Vitry acmh

2013
HOTEL DES INVALIDES
Cryogénie

2000 - 2013
CONSERVATION

2000
BASILIQUE SAINT DENIS
Laser

2013
HOTEL DU CHATELET
Pelables. **Peel-off**

1978 – 1990
CONSERVATION-RESTAURATION
LA RESTAURATION COMME MOYEN DE CONSERVATION
CONSERVATION-RESTORATION
RESTIRATION AS A WAY TO CONSERVE

CHÂTEAU DE SUSCINIO
Mise hors d'eau_Topping out

1978 TOITURE TERRASSE H. Baptiste acmh
ROOF TERRACE

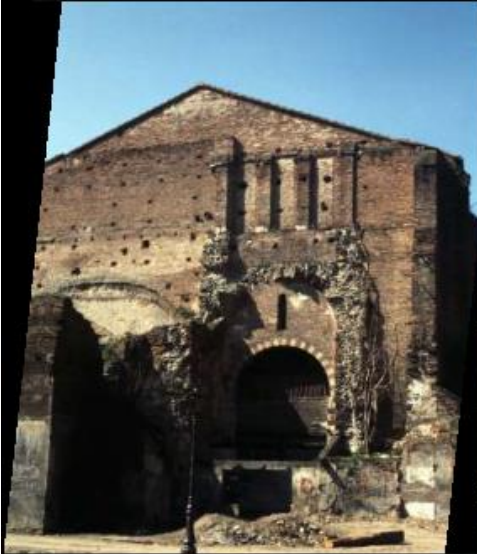
1990 TOITURE ARDOISES D. Lefèvre acmh
SLATE ROOF

1978
RESTAURATION
D'UNE ECRITURE BRUTALISTE ET CONTRASTEE...
RESTORATION OF A BRUTALIST AND CONTRASTED STYLE

EGLISE DE BERNAY
Restauration du chevet_restoration of the church sanctuary
Duval/Mouton acmh

2013
RESTAURATION
A UNE ECRITURE INTEGREE ?
RESTORATION, AN INTEGRATED APPROACH?

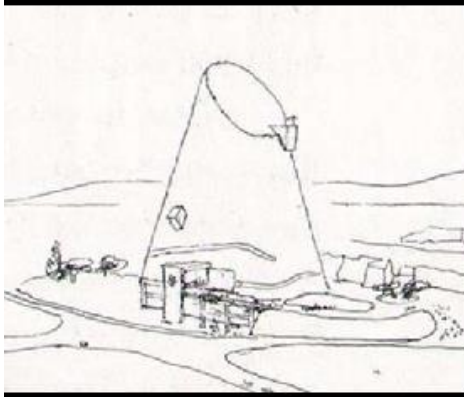
TOULOUSE
Saint Pierre des Cuisines
B. Voinchet acmh

2015
RESTAURATION-SAUVETAGE
PATRIMOINE DU XXES
RESTAURATION-RESCUE_20th century HERITAGE

LILLE
Villa Cavrois. Mallet Stevens arch. 1929
M. Goutal acmh

1963 – 2006
RESTAURATION-ACHEVEMENT
LISIBILITE DU PROJET INITIAL
RESTORATION-COMPLETION
READABILITY OF THE FINAL PROJECT

FIRMINY
Eglise Saint Pierre

Projet Le Corbusier 1963

achèvement_completion 2006 J. Oubrière arch.

UTILISATION
LE MONUMENT POUR LUI-MÊME
USE, A MONUMENT FOR ITSELF

CRUZY LE CHATEL
Château de Maulnes

1976
REUTILISATION
CONGRES
REUSE, CONGRESS

1976 AVIGNON
Palais des Papes – Palais des Congrès
Salle d'assemblées plénières_room of plenary assemblies
J. Sonnier acmh

2013
REUTILISATION REUSE
SPECTACLES ENTERTAINEMENT

TOULOUSE
Saint Pierre des Cuisines
B. Voinchet acmh

1984
REUTILISATION REUSE
MUSEES MUSEUMS

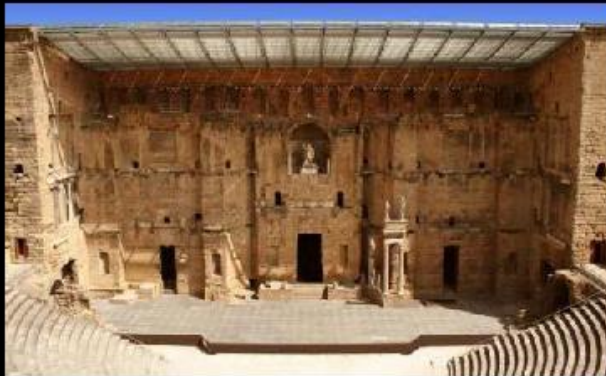
1984 ANGERS
Abbaye de la Toussaint – Musée David d'Angers
P. Prunet acmh

1998
REUTILISATION REUSE
BIBLIOTHEQUES LIBRAIRIES

ABBAYE D'ARDENNES
Institut Mémoire de l'Édition Contemporaine 1998
B. Decaris acmh

2006
REUTILISATION REUSE
THEÂTRES CONCERTS
THEATRE CONCERTS

ORANGE
Théâtre Antique. D. Repellin acmh

1968
CREATION

1968
BOURGES
Secteur Sauvegardé
Maison Bouriaud
C. Gimonet arch.

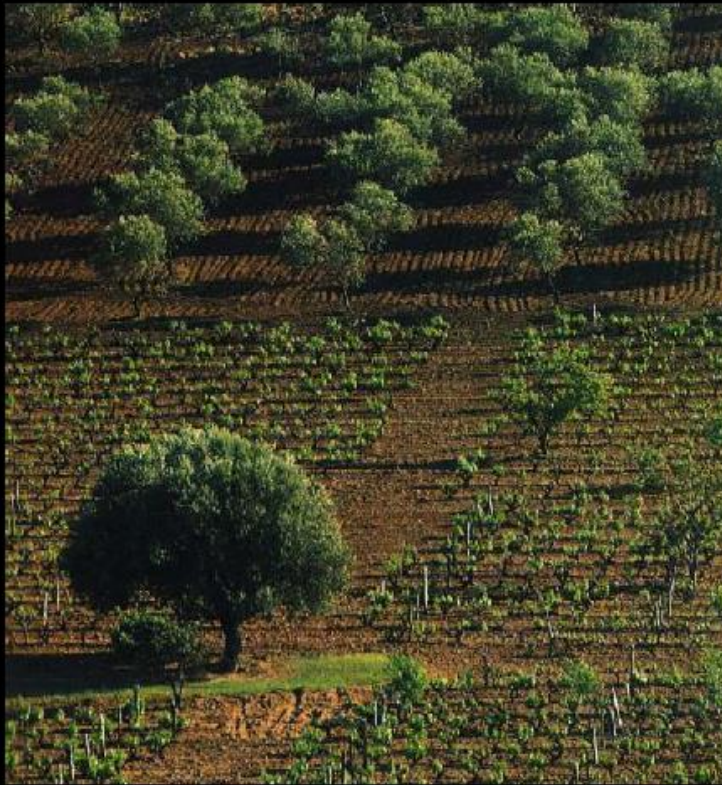

1986
CREATION

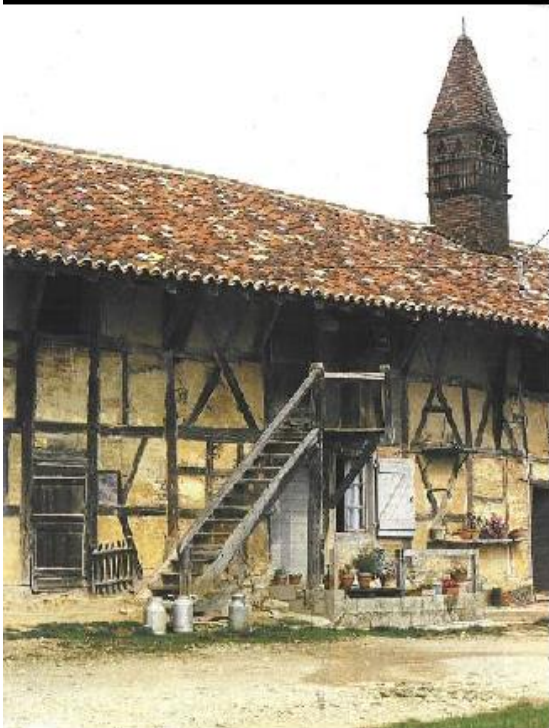
1986
PARIS Palais du Louvre
I. M. Pei arch.

MONUMENTS HISTORIQUES...
HISTORICAL MONUMENTS...

... ET
PATRIMOINE
... AND
HERITAGE

PATRIMOINE VERNACULAIRE
RURAL ET URBAIN
RURAL AND URBAN
VERNACULAR HERITAGE

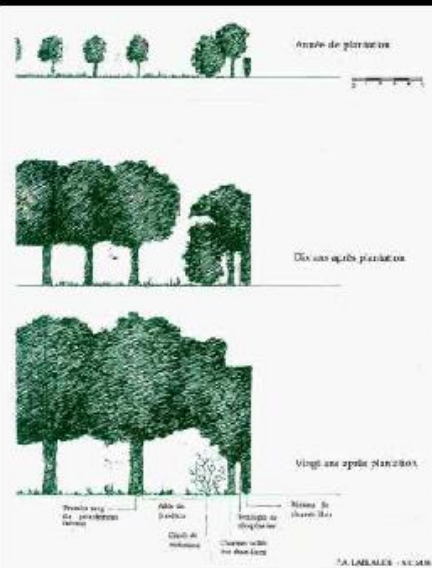
Ferme des Planons

PAYSAGES RURAUX
RURAL LANDSCAPES

MATIERES VEGETALES ET NATURELLES MOBILES
MOVING VEGETAL AND NATURAL MATERIALS

PATRIMOINE
INDUSTRIEL
INDUSTRIAL
HERITAGE

PATRIMOINES
PITTORESQUES
PICTURESQUE
HERITAGE

maison « Picassiette »

PATRIMOINE
IMMATERIEL
ET
ESPRIT
DES LIEUX
IMMATERIEL
HERITAGE
AND
SENSE
OF PLACE

SITES DU
PATRIMOINE
MONDIAL
WORLD
HERITAGE SITES
VAL DE LOIRE

PATRIMOINES VIVANTS
DEMAIN
LIVING HERITAGE
TOMORROW

« ... Ecouter l'arbre
qui pousse... »
« ... Listen to the tree
growing... »
Claude Levi-Strauss

4- GROUPES DE TRAVAIL - WORKING GROUPS

1. GENESE - GENESIS
2. LANGUES - LANGUAGES
3. EVOLUTION - 1964/2018 - EVOLUTION
 - 3a- CONSERVATION - CONSERVATION
 - 3b- RESTAURATION - RESTORATION
 - 3c- UTILISATION – USE AND REUSE (Programmes – programs)
 - 3d- CREATION – CREATION
4. MONUMENTS HISTORIQUES vs/ PATRIMOINE
HISTORIC MONUMENTS vs/ BUILT HERITAGE
 - 4a- INDUSTRIEL - INDUSTRIAL
 - 4b- HOSPITALIER - HOSPITALS
 - 4c- VERNACULAIRE RURAL ET URBAIN –
URBAN AND RURAL VERNACULAR
5. PATRIMOINE MONDIAL – WORLS HERITAGE

III-CALENDRIER 1/3

1. **7-10 juin 2018 HELSINKI** : présentation du projet, illustration de la méthode avec quelques premiers exemples et discussion pendant la rencontre de l'Eurogroupe à Helsinki. ICOMOS France a demandé un créneau dédié dans l'ordre du jour pour pouvoir débattre du projet ;
2. **2 juillet 2018** : date limite pour les comités nationaux européens pour répondre au questionnaire et envoyer des exemples de l'application de la charte de Venise dans leur pays ;

III-CALENDAR

1. **June 7-10th 2018 HELSINKI** : presentation of the project, illustration of the method with a few exemples and discussion along the Eurogroup meeting in Helsinki. ICOMOS France requested a specific time slot in the agenda to have time to debate a project;
2. **July 2nd 2018** : European national committees deadline to answer the questionnaire and send some exemples of the Charter of Venice implementation in their country;

III-CALENDRIER 2/3

3. **Juillet-septembre 2018** : préparation de la synthèse par le groupe de travail ;

4. **Début octobre 2018** : conférence à Charenton, au siège de l'ICOMOS. Présentation des résultats des études, études de cas et débat général ;

3. **July-September 2018** : preparation of the synthesis by the task force;

4. **Beginning of October 2018** : conference in Charenton, headquarters of ICOMOS. Presentation of studies results, case studies and general debate;

III-CALENDRIER 3/3

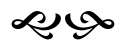
5. **Octobre-novembre 2018** : rédaction des actes, résultat des études de « genèse » et traductions ;

6. **Décembre 2018** : remise à la Commission européenne (Bruxelles) et au Conseil de l'Europe (Strasbourg) comme contribution à l'Année européenne du patrimoine culturel 2018.

5. **October-November 2018** : proceedings writing, results of 'genesis' studies and translations;

6. **December 2018** : handing in to the European Commission (Brussels) and Council of Europe (Strasbourg) as a contribution to the 2018 European Year of Cultural Heritage.

Merci de votre attention.
Thank you for your attention.

AMITŐL MÉG SZEBB LEHETNE A VÁROS... **Budapesti műemlékekről – nem (csak) műemlékeseknek**

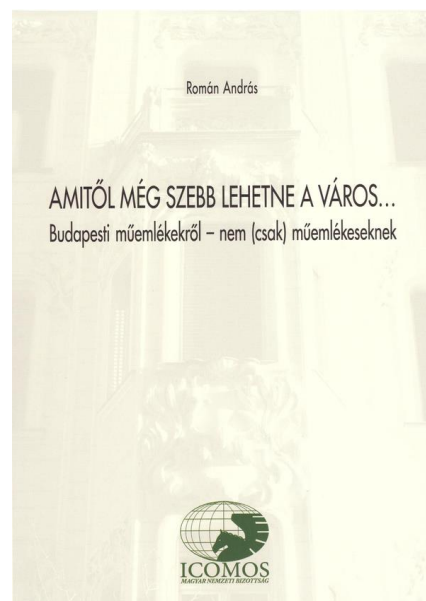
Megjelent Román András írásaiból készült könyv

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület által az NKA támogatásával kiadott könyvben összegyűjtött és kiadott, a szerző által korábban megjelentetett műemléki-urbanisztikai írások mit sem vesztek időszerűségükből, éppen ellenkezőleg: ez a gyűjteményes kiadás nagyszerű és mással aligha pótolható lehetőséget nyújt az akkori helyzet és a mai állapotok egybevetésére, visszacsatolás jellegű utó-értékelésre. A Budapestre, budapesti esetekre összpontosító írások jelentősége természetesen túlmutat a konkrét helyszínek értékelésén, általános érvényű elveket és tapasztalatokat rögzítenek. Bár a kötetben szereplő írások megszületésekor még nem létezett az UNESCO-nak Történelmi Városi Tájjal kapcsolatosan 2011-ben elfogadott ajánlása, figyelemre méltó az a szemléleti azonosság, amellyel ezek az írások – korukat megelőzve – mintegy megelőlegezték ennek a fontos nemzetközi dokumentumnak a szellemiségét, gondolatiságát. Ennek értelmében nemcsak a kordokumentum, hanem fontos szakmai dokumentum is ez a kis kötet, rámutatva arra, hogy a Szerző mennyire naprakész volt a nemzetközi trendek, tendenciák ismeretében, illetve hogy (nagyrészt, de nem kizárólagosan) Román András által a hazai szakmaiság mennyire együtt halad a nemzetközi szakmaisággal – néha még megelőzve, befolyásolva is azt.

A könyv kiadásának folyamatában fontos tapasztalatok forrásaként értékelhetjük az írásokban szereplő helyszínek 2017-es évben elkészült fényképeinek az elkészítését, a kötetben való szerepeltetését. Egyfajta „monitoring” tevékenységet is jelent ez, amennyiben a szöveg és a képek eltérő időbelisége további, egyáltalán nem lényegtelen szakmai következtetések levonását is lehetővé teszi. A szövegek gondozása, jegyzetekkel való ellátása ugyancsak a kiadáshoz kapcsolódó tapasztalatok forrása, rámutatva az időbeli változásokra éppúgy, mint annak a szükségességére, hogy a korhoz kötött információk rögzítése, különösen, ha azok sajátosan szakmai közeghez kapcsolódnak, milyen nagy fontossággal bír. Bár a kiadás, illetve a kötet közreadás óta még csak rövid idő telt el, a tapasztalatok közé tartozik az is, hogy a szakmai közönség jól fogadta a könyvet – visszajelzések alapján megállapítható, hogy a példányszám szerencsésen lett megállapítva.

A megvalósítás eredményessége:

A kötet előkészítését nagymértékben megkönnyítette, hogy már a pályázathoz gyakorlatilag kész kéziratot kellett benyújtani. A naprakész fényképanyag, valamint az értelmező jegyzetek hozzáfűzése is hozzájárul a kötet értékeihez, bár az írások önmagukban is teljes mértékben megállnák a helyüket. Az ÉTK Kiadó Kft. gondozásában, az NKA támogatásával és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság kiadásában megjelent kötet esztétikus, jól olvasható szöveggel és megfelelő minőségű képanyaggal szép és jó kiadvány lett. A már fentebb részletezett tartalmi értékek mellett a kötet külső megjelenése – így például az elkészített példányok nagyobb részénél alkalmazott, figyelemfelkeltő fülszöveggel ellátott külső borító – véleményünk szerint minden igényt kielégítő megvalósításról, a kiadáshoz elnyert támogatás jól átgondolt, gazdaságos és eredményes felhasználásáról tanúskodik. A könyv az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkárságán vásárolható meg, ára 2700 Forint.

Fejérdy Tamás

Kovács Eszter (1967-2018)

a Budapesti Történeti Múzeum Középkori főosztályának régésze, gyűjteményvezető főmuzeológusa 2018. július 28-án gyorsan lezajló, súlyos betegségben elhunyt.

Kovács Eszter 1994 őszén, még egyetemista korában kezdett dolgozni a Budapesti Történeti Múzeumban, részt vett a Szent György téri feltárásokban, a budavári ferences kolostor kutatásában. Egyetemi tanulmányainak elvégzése után, a Középkori osztály munkatársaként, hamarosan a Régészeti Gyűjtemény vezetője lett.

Nagy szakmai tudása és kiváló anyagismeretének köszönhetően a BTM összes jelentős hazai és külföldi kiállításának anyagválogatásában, rendezésében részt vett. A Vármúzeum kiállításai – „*Múlt rétegei*” (2002), „*Habsburg Mária, Mohács özvegye*” (2005), „*Kincsek a város alatt*” (2005), „*Szélfúttá kert*” (2007), „*Hunyadi Mátyás, a király*” (2008), „*Görög örökség*” (2009), „*Fény és árnyék. A főváros 1000 éves története*” (2011, 2012), „*Buda, a királyi méltóság széke és trónusa*” (2014), „*Közös utak. Budapest és Krakkó a középkorban*” (2016), „*Szívmengető középkor*” (2018) – szakértelmének és szervezőképességének biztos alapjaira épültek. Közreműködésével valósultak meg a „*Budapest. Un château pour un royaume*” (2001), a „*Budimpešta - povijest Trga sv. Jurja*” (2003), az „*Um die Wurst*” (2005) című kiállítások Párizsban, Zágrábban és Bécsben.

A gyűjteményi munka mellett régészeti kutatást végzett Budapest jelentős területein, Pest Belvárosában és külső kerületeiben, a Budai Várnegyedben és a Vizivárosban, továbbá a Margitszigeten. A múzeumban töltött több, mint két évtizedes munkája során a városi régészeti ásatások kiváló szakértőjévé vált. Meghatározó szerepe volt a budavári ferences kolostor, a margitszigeti domonkos apáca kolostor, a pesti belvárosi plébániatemplom, budavári polgárházak régészeti feltárásában, műemléki falkutatásában és a pesti síkság településkutatásában.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagjaként nagy tudásával, segítőkészségével, mindig örömmel és készségesen állt tagtársaink, kollégáink rendelkezésére szakmai kérdések megoldásában. Utolsó emlékeztető szereplése a Belvárosi templom régészeti feltárásának helyszíni bemutatása volt. <http://bonumtv.hu/a-belvarosi-templom-titkai/>

Temetése 2018. augusztus 26-án 12 órakor az Angyalföldi Református Templom (1139 Budapest, Frangepán utca 43.) urnatemetőjében volt.

Nyugodjon békében!

Felhívás a 2019-es tagdíj rendezésére

Kedves Tagtársaink!

Az ICOMOS párizsi központi iroda kérésének megfelelően ezúton is szeretnénk Önöket emlékeztetni, hogy a jövő évi, 2019-es tagdíjakat idén ősszel kell rendezni,

a 2019. évi Tagdíjbefizetések határideje: 2018. október 31.

Csak befizetett tagdíj után készíteti el a párizsi központunk az egyéni és intézményi/jogi tagok részére a 2019-es Nemzetközi ICOMOS Tagsági Kártyákat, ezért javasoljuk hogy lehetőség szerint mielőbb, de legkésőbb a megadott határidőig rendezzék jövő évi tagdíjukat hogy kártyáikat mielőbb kézhez vehessék.

Tagdíjak összege

Tagdíjaink tavaly óta nem változtak, a 3/2015 Közgyűlési határozat alapján 2016. január 1-től tagdíjaink az alábbi összegekben lettek megállapítva:

• Intézményi/jogi tagok részére	78.000 Ft/év
• Egyéni tagok részére	16.000 Ft /év
• Egyéni tagok 30 éves korig* (junior kategória)	8.000 Ft /év (50%-os kedvezmény)
* (a tagdíjbefizetésre vonatkozó évben betöltött 30-ik életév még junior kategória)	
• Pártoló tagok részére	6.500 Ft/év

Befizetési határidő: A 2019-re vonatkozó tagdíjak befizetésének határideje: **2018. október 31.**

A befizetéseket elsősorban

- **közvetlen banki átutalással** javasoljuk rendezni az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület **OTP Banknál vezetett 11705008-20498803 számú számlájára**,
de természetesen továbbra is mód van
- sárga csekken történő befizetésre (**kérésre** postázzuk a csekket, kérjük ilyen irányú igényüket telefonon vagy írásban/e-mailen jelezzék Titkárságunknak!)

Mindkét esetben kérjük a **közlemény** rovatban feltüntetni a **tag/tagok nevét**, és hogy **2019-es tagdíj**.

A központi tagnyilvántartást is kezelő párizsi Gilles Nourissier központi adatbázisban szereplő, és tagsági kártyájuk kiállításához elengedhetetlen adatok naprakészen tartása miatt ezennel ismételten kérjük, és előre is köszönjük, hogy név, lakcím, e-mail-cím, telefonszám adataikban beállt változásokról haladéktalanul tájékoztassák a Titkárságot!

Együttműködésüket és figyelmességüket előre is köszönjük!

Keller Annamária és Béres-Pakulár Ibolya
ICOMOS Titkárság

BEHARANGOZÓ – szeptemberi események:

Műemlékvédelem, felsőfokon konferencia ÁGOSTHÁZI LÁSZLÓ DLA építész emlékére

2018. szeptember 7. péntek

FUGA – Budapesti Építészeti Központ, Budapest (Budapest, Petőfi Sándor u. 5)

PROGRAM

Levezető elnök: Nagy Gergely

09:00 – 09:30

Regisztráció

09:30 – 10:00

Köszöntések, bevezető gondolatok

- Nagy Gergely (ICOMOS)
- Winkler Barnabás (FUGA)
- Körmendy Imre (MUT)
- Mezős Tamás (BME)

Délelőtti szakmai program (10:00 – 12:30)

10:00 – 10:20

Lőrincze Zsuzsa:

Műemlékhelyreállítások az időben – Ágostházi László munkáin keresztül

10:20 – 10:40

Szabó László:

Tanítható a műemlékvédelem? – Ágostházi László, a tanár úr

10:40 – 11:00

Mezős Tamás:

*A Flórián téri római emlékek bemutatásának jelentősége
Ágostházi László munkásságában*

11:00 – 11:20

Ágostháziné Eördögh Éva:

Építészeti, műemlékvédelmi évfordulók – Ágostházi László élő hagyatéka

11:20 – 11:40

Körmendy Imre:

Ágostházi László és a város

11:40 – 12:00

Fejérdy Tamás:

Ágostházi László, az ICOMOS örökös tagja

12:00 – 12:30

Zádor Judit:

A pesti városfal, mint műemlék – bevezető a délutáni helyszínlátogatáshoz

Szendvicsebéd (12:30 – 13:30)

Délutáni szakmai program:

13:30 – 16:30

A pesti városfal – helyszínlátogatás

Szakmai vezető: Zádor Judit

A program támogatója:

Meghívó

A Széchenyi István Egyetem Építészettörténeti és Városépítési Tanszéke, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatala, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság és a Győr-Moson-Sopron Megyei Építész Kamara az Európai Kulturális Örökség Éve és a Kulturális Örökség Napjai keretében

tisztelettel meghívja Önt a

Kortárs építészettörténet IV. Történeti belső terek helyreállítása

című Konferenciára.

A konferencia időpontja:

2018. szeptember 14. péntek

A konferencia helye:

Győr, Széchenyi István Egyetem, Művészeti Kar Zsinagóga

9025 Győr, Kossuth L. u. 5.

Program

9³⁰ regisztráció

9⁴⁵ köszöntők

Dr. Földesi Péter rektor, Széchenyi István Egyetem

Széles Sándor kormány megbízott, GyMSM Kormányhivatal

Nagy Gergely elnök, Icomos

Tutervai Mátyas elnök, GyMSM Építész Kamara

10⁰⁰-11³⁰ Első blokk – **A történeti belső tér mint műemléki érték**

3x30 perc előadás

Levezető elnök: *Nagy Gergely PhD, az ICOMOS MNB elnöke*

Történeti terek belsőépítészeti értékei – *Bugár-Mészáros Károly, építész*

Enteriőrök és térkapcsolatok a XIX. századi építészetben – *Fekete J. Csaba PhD, építész*

Enteriőr-e egy romépület? Carnuntum vs Aquincum – *Klaniczay Péter, építész*

11³⁰-12⁰⁰ Kávészünet

12⁰⁰-13³⁰ Második blokk – **Történeti interiőrök helyreállítása**

Levezető Elnök: *Czigány Tamás DLA, Széchenyi István Egyetem, tanszékvezető*

3x30 perc előadás

Belső terek helyreállítása: rekonstrukció vagy új alkotás? – *Varga Piroska DLA, építész*

Hagyományos vagy modern? Anyaghasználat a történeti belső terekben – *Géczy Nóra*

DLA, okl. építész tervező művész

Burkolatok, berendezések, színek szerepe a történeti terekben – *Fejérdy Tamás DLA,*

építész

13³⁰-14³⁰ Büféebéd

14³⁰-16⁰⁰ Harmadik blokk – **Új tér történeti épületben**

Levezető Elnök: *Herédi Erika PhD, főosztályvezető, Győri Járási Hivatal*

3x30 perc előadás

Történeti terek belsőépítészeti megoldásai – *Magyari Éva okl. építész tervező művész*

Inspiráló béklyó – Új terek történeti épületekben – *Gunther Zsolt DLA, építész*

Integrált rétegek: Műemlékvédelem / Építészet / Belsőépítészet – a Károlyi-Csekonics

palota rekonstrukciója – *Gömöry Judit művészettörténész – Bach Péter DLA, építész –*

Terbe Rita építész

16⁰⁰ Kérdések-válaszok

16³⁰ Zárszó

Kiegészítő program

2018. szeptember 15. szombat 10⁰⁰ óra

A Zsinagóga és a református templom megtekintése

Kottmayer Tibor vezetésével

Találkozás az épület előtt

A konferencián való részvételért az Építész Kamara 2 kreditpontot ad.

Kapcsolattartó: *Vetőreő András* (SzE, Építészettörténeti és Városerődési Tanszék) andras.vetoreo@gmail.com

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NAPJAI

MAGYARORSZÁG

2018. szeptember 15-16.

INGYENES ÉPÜLETLÁTOGATÓ HÉTVEGE | WWW.ORKSEGNAPOK.HU

Örökségünk Európában

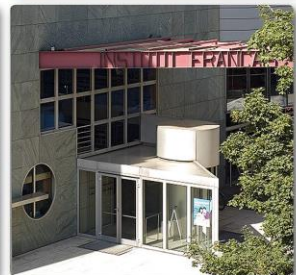
2018-ban, a Kulturális Örökség Európai Évében az Európa Tanács témaajánlata, a „megosztás művésze” arra hívja fel a figyelmet, mennyire fontos, miként mutatjuk be örökségünket.

A Kulturális Örökség Európai Évében különös figyelmet fordítottunk arra, hogy hangsúlyozzuk a hazai és az európai örökség közös vonásait, értékeit, szellemiségét. Mindezt a lehető legmagasabb színvonalon, érdekesen, élményszerűen, akár művészi fokon. Az örökséghez kötődő személyes és közösségi élmények megosztására buzdítottuk tehát mindenkit!

2018 remek lehetőség arra, hogy a szakemberek bemutassák az érdeklődőknek, milyen folyamatok szükségesek az örökség megőrzéséhez, megújításához, illetve milyen szándékok, gondolatok hoznak létre egy-egy új épületet, a jövő örökségét.

2017-ben vette kezdetét a Duna-medence monumentális kora vaskori tájai című európai partnerségi program. Izgatottan várjuk azokat a programokat, amelyek a vaskori emlékeket, illetve magát a vaskort hozzák megismerhető közelségbe.

A konferencián a falusi épített örökség megővésének aktuális lehetőségeit kívánjuk bemutatni, a megőrzés és a fenntartható fejlődés módszereit, a rendelkezésre álló eszközöket valamint a jó gyakorlatokat.

Ismertetésre kerülnek az örökségvédelmi programok és azok a projektek, műhelymunkák, melyek népi építészeti emlékeink fennmaradását, továbbélését szolgálják.

A tanácskozás rendezője

Népi Építészeti Szakbizottsága

A tanácskozásnak helyszínt biztosít

Békés, Jantyk Mátyás utca 23-25.

A tanácskozás támogatói

BÉKÉS MEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA

BÉKÉS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

SOKSZÍNŰ VÉDELEM

XXI. NÉPI ÉPÍTÉSZETI TANÁCSKOZÁS
BÉKÉS, 2018. szeptember 27-29.

**HERITAGE
SUPPORTS THE
GLOBAL GOALS!**

CULTURAL AND NATURAL HERITAGE
© THE UN HIGH-LEVEL POLITICAL FORUM
#HLPF2018Heritage #SDG11.4 #CultureNature

ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei
Szerkesztőség: H-1113 Budapest, Daróczi út 1-3
Telefon: +36/1/2254966
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Nagy Gergely
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság egyéni és jogi tagságával járó előnyök:
- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ számos múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata